

Вілла нашого кохання

Приморське містечко Мергем — утілення порядності, пристойності та сумирності. Усі його містяни — шановані громадяни, що провадять свої життя саме так, як належить у поважному суспільстві. Усі, крім мешканців вілли «Аркадія». Надто вже вони яскраві, надто пристрасні, надто нахабно відкидають традиції та умовності. Який скандальний приклад для мергемської молоді! Зокрема, для загальної улюблениці Селії, її названої сестри Лотті, їхнього вірного друга Джо. Вілла подарує їм любов і прокляття, страждання і щастя...

Майже п'ятдесят років по тому занедбану віллу «Аркадія» відроджує новий власник. Під час реставрації однієї зі стін дизайнера Дейзі виявляє стінопис, а на ньому — людей, історіями яких дихають стіни «Аркадії». Дейзі мусить повернути віллу до життя — а з нею і саму себе. Таємниці «Аркадії» терпляче чекають, щоб на них пролили світло...

ДЖОДЖО МОЙЄС

Вішма
НАШОГО
кохання

Мойєс укотре підтверджує свій титул
неперевершеної романістки. Чудово.
Publishers Weekly

КСД

ДЖОДЖО
МОЙЕС

JOJO MOYES

Foreign
Fruit

A NOVEL

ДЖОДЖО
МОЙЄС

Вішма
НАШОГО
КОХАННЯ

РОМАН

ХАРКІВ 2022 КСД

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2022

ISBN 978-617-12-9721-0 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Перекладено за виданням: Moyes J. Foreign Fruit : A Novel / Jojo Moyes. — London : Hodder & Stoughton, 2013. — 512 p.

Переклад з англійської *Дар*’ї Петрушенко

Дизайнер обкладинки *Анастасія Попова*

Мойєс Дж.

М74 Вілла нашого кохання : роман / Джорджо Мойєс ; пер. з англ. Д. Петрушенко. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2022. — 480 с.

ISBN 978-617-12-9586-5

ISBN 978-0-340-96036-3 (англ.)

Приморське містечко Мергем — утілення порядності, пристойності та сумирності. Усі його містяни — шановані громадяни, що проводять свої життя саме так, як належить у поважному суспільстві. Усі, крім мешканців вілли «Аркадія». Надто вже вони яскраві, надто пристрасні, надто нахабно відкидають традиції та умовності. Який скандальний приклад для мергемської молоді! Зокрема, для загальної улюблениці Селії, її названої сестри Лотті, їхнього вірного друга Джо. Вілла подарує їм любов і прокляття, страждання і щастя...

Майже п’ятдесят років по тому занедбану віллу «Аркадія» відроджує новий власник. Під час реставрації однієї зі стін дизайнерка Дейзі виявляє стінопис, а на ньому — людей, історіями яких дихають стіни «Аркадії». Дейзі мусить повернути віллу до життя — а з нею і саму себе. Таємниці «Аркадії» терпляче чекають, щоб на них пролили світло...

УДК 821.111

© Jojo’s Mojo Ltd, 2003

© Depositphotos.com / Mikhaylova, Sentavio, maradaisy, обкладинка, 2022

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2022

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2022

*Чарльзові Артуру
і Кеті Рансімен*

Кожен має минуле, закрите в ньому, ніби сторінки книги, які він знає
напам'ять,
а його друзі можуть лише прочитати обкладинку.

Вірджинія Вулф

Пролог

Мати якось розповіла мені, що можна дізнатися, з ким одружишся, якщо довгою спіралькою зрізати з яблука шкірку й жбурнути її через плече. Бачиш, вона утворює літеру. Ну, іноді. Мама так палко хотіла, щоб усе склалося, що просто не погоджувалася визнавати, що це схоже на сімку або двійку, і нізвідкіля знаходила там всілякі «Б» чи «Д». Навіть якщо я не знала нікого на «Б» чи на «Д».

Але з Гаєм мені не потрібні були яблука. Я знала це з першої миті, як його побачила, знала його обличчя так само добре, як власне ім'я. Це було обличчя того, хто забере мене від родини, хто кохатиме мене, обожнюватиме мене, матиме зі мною прекрасних маленьких діточок. Це в його обличчя я безмовно дивитимуся, доки він повторюватиме свої весільні обітниці. Його обличчя я першим бачитиму вранці й останнім — у солодкому подиху ночі.

Чи знав він це? Звісно знав. Бачиш, він врятував мене. Як лицар у забризканому брудом одязі замість блискучих обладунків. Лицар, який виник із темряви й повів мене у світло. Ну, принаймні в залу очікування на залізничній станції. Ці солдати чіплялися до мене, доки я чекала на пізній потяг. Я була на танцях зі своїм босом та його дружиною і спізнилася на свій. Солдати страшенно напилися й постійно балакали до мене, вони просто не приймали відмов. Я вельми добре знала, що не варто зв'язуватися з піхотинцями, тому відійшла від них якнайдалі й сіла на лаву в кутку. А потім вони стали підбиратися дедалі ближче, доки один із них не потягнувся вхопити мене, намагаючись удавати, що це якийсь жарт, а я страшенно злякалася, адже година була пізня й ніде не було видно носильника або ще когось. Я повторювала їм, щоб дали мені спокій, але вони не відставали. Просто не відставали. А потім найбільший із них — на вигляд просто звір — посунув на мене своєю жахливою зарослою пикою та смердючим подихом і сказав, що він мене отримає, подобається мені це чи ні. І звісно, я хотіла закричати, але, бачиш, не могла, бо остаточно залякла від страху.

Аж тут з'явився Гай. Він увірвався до зали очікування й зажадав пояснень, що цей тип собі думає. Пообіцяв, що зараз дасть йому справжньої прочуханки. А потім розвернувся до тих трьох, і вони

трохи полаялися на нього, а один замахнувся кулаком, але за мить-другу вони, як боягузи, просто ще раз вилаялись і втекли.

Я трусилась і нестримно ридала, а він усадив мене на стілець і запропонував принести склянку води, щоб мені трохи покращало. Він був такий добрий. Такий милий до мене. А потім сказав, що зачекає зі мною до прибуття потяга. І зачекав.

І саме там, під жовтими ліхтарями станції, я вперше подивилася йому в обличчя. По-справжньому подивилася. І зрозуміла, що це він. Це справді був він.

Після того як я розповіла мамі, вона просто із цікавості почистила яблуко й жбурнула через моє плече. Як на мене, вийшло щось схоже на «Д». Мама донині присягається, що це точно була «Г». Але на ту пору нам давно вже було не до яблук.

1

Фредді знову знудило. Цього разу, вочевидь, травною. Вона лежала пінною смарагдовою калюжею в кутку, біля високого комода. Деякі стебла досі були цілі.

— Скільки разів я мушу тобі казати, телепню?! — верещала Селія, яка щойно вступила в калюжу своїми літніми сандалями. — Ти не коняка!

— І не корова, — послужливо додала Сильвія з-за кухонного стола, де сумлінно клеювала фотографії побутових приладів до свого альбому аплікацій.

— Або ще якась бісова тварина. Ти маєш їсти хліб, а не траву. Тістечка. Звичайні речі.

Селія зняла з ноги сандалю і двома пальцями тримала її над кухонною мийкою.

— Фу. Ти *огидний*. Нащо ти постійно це робиш? Мамо, скажи йому. Він має хоча б за собою прибрати.

— Витри це, Фредеріку, любий. — Місіс Голден сиділа біля каміна в кріслі з високою спинкою та переглядала газету, шукаючи, коли буде наступний показ «Діксона з Док-Гріну». Це була одна з небагатьох її розрад після відставки містера Черчилля. І цієї останньої пригоди з її чоловіком. Хоча, звісно, згадувала вона лише про містера Черчилля.

Вони з місіс Антробус, розповідала Лотті місіс Голден, уже переглянули всі епізоди та вважали, що серіал пречудовий. Водночас із тією-таки місіс Антробус вони єдині на Вудбридж-авеню мали телевізори й знаходили певну насолоду в тому, щоб розповідати сусідам, які пречудові там майже всі програми.

— *Прибери це*, Фредді. Фу. За що мені такий брат, що їсть харч для тварин?

Фредді сидів на підлозі біля нерозпаленого каміна й ганяв маленьку блакитну машинку взад-вперед по килимку, задираючи його кутки.

— Це не харч для тварин, — вдоволено пробурмотів він. — Бозя велів це їсти.

— Мамо, а зараз він промовляє ім'я Господа всує.

— Не можна казати «Бозя», — твердо сказала Сильвія, наклеюючи міксер на аркуш бузкового картону. — Він тебе покарає.

— Фредді, любий, певна, що Бог не велів їсти траву буквально, — розсіяно промовила місіс Голден. — Селі, люба, ти не могла б передати мені окуляри, перш ніж підеш? Ці газети точно стали друкувати дрібніше.

Лотті терпляче стояла біля дверей. День видався доволі виснажливий, і їй не терпілося забратися звідси. Місіс Голден наполягла, щоб вони із Селією допомогли їй приготувати трохи безе для церковного розпродажу, хоча обидві дівчини ненавиділи пекти, і Селія якось примудрилася відкрутитися вже через десять хвилин, пославшись на головний біль. Тож Лотті довелося слухати квокотання над яечними жовтками із цукром і вдавати, що не помічає, як у місіс Голден тривожно тріпочуть руки, а очі наповнюються сльозами. Ось нарешті ці жахливі тістечка були готові й спочивали у формочках, загорнуті в жиронепроникний папір, і — сюрприз-сюрприз! — головний біль Селії минув мов чаром.

Селія знову взула сандалю і жестом указала Лотті, що їм час іти. Накинула на плечі кардиган і хвацько пригладила волосся перед дзеркалом.

— То куди ви зібралися, дівчата?

— До кав'ярні.

— До парку.

Селія та Лотті заговорили водночас, а тоді витріщились одна на одну з мовчазною тривогою й докором.

— Ми збираємось і туди, і туди, — твердо сказала Селія. — Спочатку до парку, потім по каву.

— Вони йдуть цілуватися з хлопцями, — сказала Сильвія, не відриваючись від своєї аплікації. Вона закусила кінчик однієї з косичок, і той періодично визирав із рота, огидно мокрий. — ЦМО-О-О-О-ОК. Цмок. Цмок. Фі. Цьомки.

— Що ж, не пийте її забагато. Знаєте ж, як вона вас розгулює. Лотті, люба, простеж, щоб Селія не пила забагато кави. Дві філіжанки, не більше. І повертайтеся до шостої тридцять.

— На уроках з Біблії Бог каже, що земля нагодує, — сказав Фредді, підіймаючи голову.

— І поглянь, як тебе нудило, коли ти її з'їв, — сказала Селія. — Не розумію, чому ти не змусиш його прибрати за собою, мамо. Йому *все* минається.

Місіс Голден прийняла окуляри й повільно почепила їх на носа. У неї був вигляд людини, яка намагається втриматися на плаву у відкритому морі, запевняючи, що насправді під нею тверда земля, попри всі докази на протилежне.

— Фредді, піди попроси Вірджинію принести ганчірку, добре? Хороший хлопчик. І, Селіє, люба, не сварися. Лотті, розправ блузку, люба, а то вигляд у тебе дивний. Отже, дівчата. Ви ж не збираєтесь витріщатися на нашу новоприбулу, ні? Буде зле, якщо вона вважатиме жителів Мергема якимись селюками, що стовбичать, пороззявлявши роти.

Запала коротка тиша, під час якої Лотті побачила, як вуха Селії злегка порожевіли. Її власні навіть не потеплішали: вона роками вдосконалювала навичку опиратись і жорсткішим допитам.

— Ми повернемося додому одразу після кав'ярні, місіс Голден, — сказала Лотті. Звісно, це могло означати що завгодно.

Це був день великої зміни, день тих, хто прибував суботніми потягами з Ліверпуль-стріт, і тих, хто, лише трохи менш блідий, неохоче повертався до міста. У такі дні бруківкою туди-сюди тупотіли маленькі хлопчики, тягнучи нашвидкуруч змайстровані дерев'яні візки, з верхом навантажені пузатими валізами. Позаду під руку зі своїми дружинами крокували втомлені чоловіки, убрані в добрі літні костюми та раді ціною шести пенсів розпочати щорічну відпустку як королі. Чи принаймні не мусити власноруч тягти валізи до помешкань.

Тож цієї прибулої здебільшого не бачили й не помічали. Ніхто, окрім Селії Голден та Лотті Свіфт. Дівчата сиділи на лаві муніципального парку, що виходив на мергемську набережну протяжністю в чотири кілометри, і захоплено спостерігали за проїжджим фургоном, темно-зелений дах якого зливався із шотландськими соснами, що виблискували в післяполудневому сонці.

Нижче та ліворуч тягнулися хвилерізи, наче чорні зубці гребня, і приплив відступав вологими пісками, поцяткованими крихітними фігурками, що сміливо долали жорсткі несезонні вітри. Прибуття Аделіни Арман, згодом вирішили дівчата, за масштабами дорівнювало приїзду цариці Савської. Тобто могло б дорівнювати, якби цариці здумалося приїхати на тому ж тижні, коли було оголошено про скасування продуктових карток. А тому всі ці люди — місіс Когун, старійшина Елліотт із сім'єю, домовласниця з вулиці Парадної та інші

персонажі, від яких завше можна було чекати суджень про екстравагантну поведінку новоприбулих (з отими своїми безкінечними скринями, непомірно численними книжками й артефактами явно іноземного походження та великими картинами, на яких зображені не родинні портрети чи сценки з конями в галопі, а величезні кольорові плями, що не склалися у візерунок), не стовбичили мовчки при своїх хвіртках, спостерігаючи, як процесія поволі в'їздить на давно спорожнілу віллу в стилі артдеко на набережній, а стояли в черзі до м'ясної лавки Прайса на Марчант-стріт заради щирого задоволення від купівлі м'ясної вирізки без продовольчої книжки.

— Місіс Годжес каже, що вона дальня родичка королів. Угорських абощо.

— Дурня.

Селія подивилася на подругу розширеними очима.

— Це правда. Годжес говорив із місіс Енсті — та знає адвоката, чи хто там відповідає за віллу, і вона якась угорська принцеса.

Нижче видно було, як кілька родин розподілили між собою маленькі відрізки пляжу й розсілися під напнутими смугастими полотнами, що захищали від вітру, або під навісами пляжних хаток проти рвучкого морського бризу.

— Арман — не угорське прізвище.

Лотті піднесла руку, щоб волосся не задувало до рота.

— Тю? Та звідки ти знаєш?

— Це ж просто маячня. Що робити угорській принцесі в Мергемі? Вона, безумовно, поїхала б до Лондона. Або до Віндзорського палацу. Аж ніяк не до такої сонної діри, як тут.

— Точно вже не у твій кінець Лондона. — У тоні Селії майже чулося презирство.

— Так, — погодилася Лотті. — Не в мій кінець.

Жодні екзотичні особи не приїздили з того кінця Лондона, звідки походила Лотті, — довільно всіяного нашвидкуруч спорудженими фабриками східного передмістя, що впиралося одним боком у газовий завод, а іншим — у гектари непривітних боліт. Коли її тільки-но евакуювали до Мергема років одинадцять тому, їй доводилося ховати подив, якщо співчутливі містяни питали, чи сумує вона за тим місцем. Так само її спантеличувало, коли питали, чи сумує вона за своєю родиною. Зрештою її здебільшого припинили про це питати.

Насправді, коли війна скінчилася, Лотті повернулася додому й пробула там рік. Та невдовзі, після низки гарячкових листів між Лотті та Селією і часто висловлюваної думки місіс Голден, що не лише Селії було б добре мати подружку свого віку, а й «Кожен має вносити свою лепту в життя громади, адже так?», Лотті запросили повернутися до Мергема — спочатку на канікули, а потім, коли ці канікули перетекли в навчальний рік, — назавжди. Нині Лотті вже сприймали як частину родини Голденів — може, не як кровну родичку й *не зовсім* рівну за соціальним статусом (неможливо остаточно позбутись іст-ендської вимови), але як таку, чия тривала присутність у містечку вже не привертає уваги. До того ж у Мергемі звикли бачити, як люди приїзять та не повертаються додому. Так бувало завдяки морю.

— Нам треба взяти щось? Квіти? Щоб був привід увійти?

Лотті бачила, що Селії ніяково за її попередні зауваження, адже зараз подруга всміхалася своєю так званою усмішкою Мойри Ширер¹, що відкривала нижні зуби.

— Я не маю грошей.

— Не магазинні. Ти ж знаєш, де можна знайти гарні польові.

Постійно носиш їх мамі.

В останньому реченні, зауважила Лотті, пролунала легенька нотка обурення.

Дівчата зісковзнули з лави й пішли до краю парку, де початок скельної стежки позначала лише огорожа з кованого заліза. Лотті часто гуляла цим маршрутом літніми вечорами, коли шум і придушувана істеричність у домівці Голденів ставали нестерпними. Їй подобалося слухати крики чайок і деркачів, що линули в повітрі над головою, і нагадувати собі, хто вона. Такий різновид самозаглиблення місіс Голден назвала б неприродним чи принаймні надміру поблажливим до себе, тож Лотті збирала маленькі букетики квітів — помічна страховка. Але майже десять років мешкання в чужому домі вкорінили в ній також певну обачність, чутливість до потенційних домашніх негараздів, яка не в'язалася з її ще підлітковим віком. Зрештою, важливо було, щоб Селія не розглядала її як суперницю.

— Бачила, як вносили ті картонки з капелюшками? Їх було щонайменше сім, — сказала Селія, нахилиючись. — Як тобі оці?

— Ні. Ці в'януть за хвилини. Візьми пурпурових. Отам, біля великої скелі.

— У неї, мабуть, купа грошей. Мама каже, той дім треба лагодити й лагодити. Вона розмовляла з декораторами, і ті кажуть, що це одне суцільне звалище. Ніхто не жив там, відколи Мак-Ферсона переїхали до Гемпшира. То, мабуть, скільки, дев'ять років?

— Не знаю. Ніколи не бачилася з Мак-Ферсонами.

— Страх які нудні обоє. У неї нога була сорок другого розміру. Якщо вірити місіс Енсті, у домі зараз немає жодного пристойного каміна. Усе розграбували.

— Сади зовсім заросли.

Селія зупинилася.

— Звідки ти знаєш?

— Я була там кілька разів. Коли гуляла.

— Ах ти ж хитрунка! А мене чому не взяла?

— Ти ніколи не хотіла гуляти.

Лотті озирнулася на проїжджий фургон, відчуваючи раптовий наплив хвилювання. Вони давно звикли до приїжджих: зрештою, Мергем — сезонне містечко, і його сезони позначали нові гості, чії приїзди та від'їзди були наче припливи й відпливи самого моря. Але те, що у великому домі знову хтось житиме, сповнювало останні два тижні якимось запаморочливим передчуттям.

Селія повернулася до свого букета. Доки вона перебирала квіти в руці, її волосся золотавою хвилею здійняв вітер.

— Здається, я ненавиджу свого батька, — зауважила вона вголос, раптом зупиняючи погляд на обрії.

Лотті промовчала. Вона недостатньо розумілася на темі вечер Генрі Голдена з його секретаркою, щоб коментувати.

— Мама така дурна. Просто вдає, ніби нічого не відбувається.

Запала коротка тиша, яку переривали різкі крики чайок, що планерували над ними.

— Боже, не можу дочекатися, коли покину це місце, — нарешті сказала Селія.

— Мені тут подобається.

— Так, але ти не мусиш дивитися, як твій батько виставляє себе придурком. — Селія знов обернулася до Лотті й тицьнула їй руку.

— Ось. Гадаєш, цього достатньо?

Лотті придивилася до оберемка квітів, які та стискала в долоні.

— Ти справді хочеш туди? Просто повітрішатися на її речі?

— Ой, а ти ні, мати ігумене?

Двійко дівчат усміхнулись одна одній, а тоді побігли назад до муніципального парку — тільки кофти й спідниці роздувалися слідом.

Під'їзд до вілли «Аркадія» колись був кільцевим. Сусіди, що лишилися з тієї пори, досі пам'ятали процесію довгих низеньких автівок, що під акомпанемент тріскучого хрускоту рині зупинялися перед парадними дверима, а тоді продовжували свій граційний розворот і виїздили маленькою вуличкою. Це був примітний будинок, зручно розташований між залізничними шляхами (про показовість цього уточнення свідчило те, що будинки в Мергемі рекламували як «внутрішні» або «зовнішні»). Побудував його Ентоні Грешем, молодший син Волтера Грешема, коли повернувся з Америки — там він заробив свій статок на створенні непримітної деталі моторного обладнання, яку придбала «Дженерал моторз». Грешем урочисто проголосив, що хоче, щоб цей дім був схожий на віллу кінозірки. Він бачив віллу знаної акторки німого екрана в Санта-Моніці — довгу, низьку й білу, із широкими, забраними склом ділянками та меншими віконцями, схожими на амбразури. Він бачив у цьому розкіш, нові світи й сміливе, яскраве майбутнє (майбутнє це за іронією долі настало не для нього: він помер у віці сорока двох років, потрапивши під автівку — «ровер»). Коли будинок нарешті завершили, деякі мешканці Мергема були вражені його модерновістю й тишком скаржилися, що він якось «не вписується». Тож, коли кілька років по тому наступні власники, Мак-Ферсоні, нарешті виїхали й залишили віллу порожньою, дехто зі старших жителів містечка відчув дивне полегшення, хоч, може, й не казав про це відкрито.

Нині ж північний бік під'їзної дороги повністю заріс, плетиво ожини та бузини дочасно зупинило її біля воріт, за якими колись починалася стежка до моря. Це спричиняло постійний скрегіт передач і лайку водіїв фургонів, які, остаточно розвантажившись, тепер намагались оминати один одного, здаючи заднім ходом у проїзд, частково перегороджений автівкою, що заїжджала слідом.

Якийсь час Лотті та Селія стояли, спостерігаючи густо-червоні обличчя й натужні зусилля вантажників, що досі тягали меблі, доки з дому не вибігла висока жінка з довгим каштановим волоссям, стягнутим у тугий вузол. Вона помахувала зв'язкою ключів від машини

й благала їх: «Просто зачекайте хвилинку. Постривайте. Я зараз переставлю її в город».

— Гадаєш, це вона? — прошепотіла Селія, яка не знала чому присіла за одним з дерев.

— Звідки мені знати?

Лотті затамувала подих. Несподівана стриманість Селії викликала і в неї раптову ніяковість. Вони підсунулися ближче одна до одної, визируючи з-за стовбура й притримуючи ззаду свої пишні спідниці, щоб ті не роздувало вітром.

Жінка сіла в машину й окинула поглядом прилади перед собою, ніби розмірковуючи, який застосувати. Потім, страдницьки закусивши нижню губу, увімкнула запалювання, повозилася з коробкою передач і, вже злегка розслабившись, глибоко вдихнула й рвонула заднім ходом, оглушливо врізавшись у радіаторну решітку фургона вантажників.

Запала коротка тиша, слідом за якою пролунав вибух гучної лайки одного із чоловіків і довгий гудок клаксона. А потім жінка підняла голову, і дівчата зрозуміли, що вона, мабуть, зламала собі носа. Кров була скрізь — на її блідо-зеленій блузці, на руках, навіть на кермі. Вона випрямилася на водійському сидінні, трохи ошелешена, а потім, глянувши вниз, почала шукати, чим зупинити кров.

Лотті незчулася, як уже бігла через зарослу галявину з носовичком наготові.

— Ось, — сказала вона, підбігши до жінки в ту мить, коли кілька людей із зойками почали збиратися навколо машині. — Візьміть. Відкиньте голову.

Селія, яка поспішала слідом за Лотті, вдивилася в закривавлене обличчя жінки.

— Ви страшенно вдарилися, — промовила вона.

Жінка взяла носовичок.

— Мені так шкода, — сказала вона водієві вантажівки. — Я просто не ладнаю з технікою.

— Вам не можна за кермо, — сказав чоловік, чию огрядну фігуру ледь стримував темно-зелений фартух і який тримав у руці те, що лишилося від його передньої фари. — Ви навіть у дзеркало не дивилися.

— Гадала, я на першій швидкості. Тут надто близько для заднього ходу.

— У вас бампер відпав, — із деяким захватом промовила Селія.

— Це навіть не моя машина. О господи.

— Гляньте на мою фару! Треба буде повністю її замінювати. Це довго й дорого.

— Звісно. — Жінка тужливо кивнула.

— Слухайте, дайте пані спокій. Її добряче струснуло. — Біля дверцят машини з'явився темноволосий чоловік у світлому лляному костюмі. — Просто скажіть, у скільки оцінюєте шкоду, і я про все подбаю, гаразд? Френсіс, тебе поранено? Потрібен лікар?

— Їй не можна за кермо, — сказав водій, хитаючи головою.

— Вам не треба було стояти так близько, — мовила Лотті, обурена його черствістю. Водій проігнорував її.

— Мені дуже шкода, — пробурмотіла жінка. — О боже. Гляньте на мою спідницю.

— Ну ж бо, скільки? П'ятнадцять шилінгів? Фунт? — Молодший чоловік відрахував банкноти з пачки, яку дістав із внутрішньої кишені. — Ось, візьміть. І ще п'ять зверху за клопіт.

Водій явно відтанув. «Мабуть, він навіть не власник фургона», — подумала Лотті.

— Що ж, — мовив він. — Що ж, гадаю, доведеться пристати на це.

Він швидко сховав гроші до кишені, вочевидь, змиривши своє мучеництво кмітливим рішенням не спокушати удачу.

— Тоді, певно, будемо згортатися. Ну ж бо, хлопці.

— Глянь на її спідницю, — шепнула Селія, штурхаючи Лотті. Спідниця Френсіс доходила їй майже до щиколоток. Неозброєним оком було видно, що вона на диво старомодна. Лотті впіймала себе на тому, що роздивляється решту одягу жінки: її взуття (на вигляд мало не едвардіанської доби), її довгу низку кулястих бурштинових намистин.

— Богема! — радісно прошепотіла вона.

— Ну ж бо, Френсіс. Ходімо всередину, доки ти не залила кров'ю весь салон. — Молодий чоловік затиснув цигарку в кутику рота і м'яко взяв жінку під лікоть, допомагаючи вийти з машини. Ідучи до будинку, та раптом обернулася.

— О, ваша гарненька хусточка. Я заляпала її кров'ю. — Вона зупинилася, дивлячись на Лотті. — Ви місцеві? Заходьте, вип'ємо чаю. Попросимо Марні відмочити її. Це найменше, що я можу зробити. Джордже, поклич до мене Марні. Бо я, боюся, лише кров'ю наляпаю.

Лотті та Селія презирнулися.

— Це було б мило, — мовила Селія. Лише після того як вони зачинили за собою двері, Лотті усвідомила, що квіти, мабуть, залишилися на під'їзній дорозі.

Селія була вже не така впевнена, коли увійшла до головного передпокою. Власне, вона так різко завмерла на місці, що Лотті, не зорієнтувавшись, налетіла носом на її потилицю. Це сталося не так через природну схильність Селії вагатися (власне, братик із сестричкою прозвали її «гострими ліктями»), як через її зіткнення вічна-віч із великою картиною, приставленою до вигнутого поруччя напроти парадних дверей. На ній у рельєфних олійних фарбах розкинулась оголена жінка. «А вона не зі скромниць», — подумала Лотті, зваживши на розташування її рук і ніг.

— Марні? Марні, ти там? — Джордж вів їх, крокуючи кам'яною підлогою повз нерозпаковані валізи. — Марні, можеш принести нам теплої води? Френсіс трохи набила собі гулю. І можеш зробити чаю, доки ти тут? У нас гості.

З прилеглої кімнати долинули приглушена відповідь і звук зачинення дверей, який лунко відбився від кам'яної підлоги без килимів і меблів у широкий порожній простір. Селія стиснула руку Лотті.

— Гадаєш, нам варто лишитися? — прошепотіла вона. — Здається, в них усе тут дещо... *розкуто*.

Лотті роззирнулася на полиці із завеликими картинами; на складені, згорнуті рулони килимів, що тулилися до стін, мов зсугулені літні джентльмени; на африканську різьблену скульптуру роздутого жіночого черева. Це все так відрізнялося від будинків, які вона знала: від дому її матері — тісного, темного, повного дубових меблів і дешевих порцелянових дрібничок, просякненого запахом вугільного пилу й варених овочів, куди постійно вривався шум транспорту або сусідських дітей, що гралися надворі; від дому Голденів — розкидистого зручного родинного маєтку «під Тюдорів», який однаково цінували за те, що він символізував, і за те, що містив. Меблі

дісталися їм у спадок, і з ними належало поводитися шанобливо, здавалося, навіть шанобливіше, ніж із мешканцями будинку. На ці меблі не ставили чашок, дітям заборонено було по них стукати. Усе це, виголошувала місіс Голден, належить «передати спадкоємцям», наче самі вони — лише охоронці тих шматків деревини. Їхній будинок постійно облаштовували для інших — прикрашали «для пані», наводили лад для доктора Голдена, «коли він приїде додому», а сама місіс Голден, мов маленький і тендітний король Кнут, відчайдушно намагалася приборкати всюдисущі бруд і сміття.

Аж тут оце місце — біле, яскраве, чуже, дивна кутаста форма з довгими низькими непрозорими вікнами або ж амбразурами, крізь які видно море, сповнена вишуканими й хаотично розкиданими екзотичними коштовностями. Місце, де кожен предмет розповідав історію, мав величне походження з іноземних країв. Лотті вдихала запах будинку, солоне повітря, що роками просочувало стіни, упереміш із запахом свіжої фарби. Запах був на диво п'яним.

— Чай — це не страшно. Адже так?

Селія промовчала, вдивляючись їй в обличчя.

— Тільки мамі не кажи. Галасу буде.

Вони пішли за засмученою Френсіс до головної вітальні, залитої світлом із чотирьох вікон, що виходили на затоку. Двоє центральних вікон вигиналися на напівкруглій стіні. Обіч крайнього правого двійко чоловіків поралися біля карниза та важких завіс, а ліворуч від них, у кутку, молода жінка навколішки розкладала довгі ряди книжок у шафу зі скляними дверцятами.

— Це нове авто Джуліана. Він буде дуже злий. Треба було таки дати тобі його переставити. — Френсіс опустила в інше крісло, дивлячись, чи немає на носовичку нової крові.

Джордж саме наливав їй велику склянку бренді.

— Я розберуся з Джуліаном. То як твій ніс? Ти схожа на роботу Пікассо, мила дівчинко. Як гадаєш, нам потрібен лікар? Аделіно? Аделіно? Ти знаєш якогось лікаря?

— Мій батько — лікар, — сказала Селія. — Можу покликати його, якщо хочете.

Минуло кілька секунд, перш ніж Лотті помітила жінку. Вона дуже рівно сиділа посеред маленької канапи з вертикальною спинкою, схрестивши щиколотки й зчепивши перед собою руки, і здавалася

повністю відстороненою від метушні навколо. Її волосся, того синяво-чорного кольору, який має вороняче пір'я, прилягало до голови лискучими хвилями. На жінці була червона сукня зі східного шовку, немодно довгого й закритого крою; поверх — гаптований жакет, на якому павичі розпускали свої райдужні хвости; також вона мала великі темні очі, підведені сурмою, крихітні дитячі руки й сиділа так нерухомо, що, коли кивнула головою на знак привітання, Лотті мало не підстрибнула.

— Хіба ви не чарівні? Ось, Джордже. Ти вже знайшов нам кількох розвідниць. — Жінка всміхнулася повільною милою усмішкою безмежно зачарованої людини.

Вона мала незбагнений акцент — може, французький, але точно іноземний. Її голос був низький, грудний, із потаємним переливом утіхи. Ця жінка виходила далеко за межі життєвого досвіду навіть тих, кого виховували не лише в межах стовпчастих опор Меннінгтрі та Волтона-на-Мисі. Лотті була заворожена. Вона глянула на Селію й побачила, як на обличчі тієї відбивається той самий придуркуватий вираз.

— Аделіно. Це... О господи, я ж не спитала, як вас звати. — Френсіс піднесла долоню до рота.

— Селія Голден. І Лотті Свіфт, — мовила Селія, яка виробляла щось дивне зі своїми ногами. — Ми живемо за парком. На Вудбридж-авеню.

— Дівчата дуже люб'язно позичили мені носовичка, — сказала Френсіс. — А я зробила з нього казна-що.

— Бідолашна. — Аделіна взяла Френсіс за руку.

Лотті дивилась, очікуючи, що Аделіна заспокійливо потисне їй пальці, якимось обнадійливо поплескає. Натомість, м'яко погладивши її долоню, жінка піднесла її до своїх рубінових губ й у всіх на очах, без жодного натяку на сором'язливість, повільно нахилилася й поцілувала її.

— Як це жахливо.

Запала коротка тиша.

— О, Аделіно, — сумно промовила Френсіс і прибрала руку.

Лотті, якій відібрало подих від цієї химерної демонстрації близькості, не наважилася глянути на Селію. Але потім, після секундної паузи, Аделіна розвернулася до кімнати і її усмішка засяяла на всі сто ватів.

— Джордже, я тобі не казала. Хіба не мило? Себастьян прислав трохи артишоків і яєць сивки із Саффолку. Ми можемо ними повечеряти.

— Дякувати богам. — Джордж підійшов до чоловіків біля вікна й допомагав тримати карниз. — Я не мав настрою для риби з картоплею.

— Не будь таким снобом, любий. Упевнена, риба з картоплею тут абсолютно чудові. Так, дівчата?

— Насправді ми не знаємо, — квапливо відповіла Селія. — Ми їмо лише в пристойних ресторанах.

Лотті прикусила язика, згадавши минулу суботу, коли вони сиділи на дамбі з братами з Вестер-гаузу й поїдали ската з масної газети.

— Авжеж. — Її голос лунав стомлено, більше чувся акцент. — Дуже правильно з вашого боку. А тепер, дівчата, скажіть мені: що є найкращим у житті в Мергемі?

Селія і Лотті втупились одна в одну.

— Небагато що, — почала Селія. — Власне, тут доволі нудно. Є тенісний клуб, але він зачинений узимку. І кіно, але механік постійно хворіє, а когось іншого, хто може крутити кіно, у них немає. Якщо хочете в якесь модне місце, вам усе ж треба до Лондона. Так більшість із нас робить. Ну, це якщо ми хочемо провести вечір по-справжньому добре... якщо ж хочете піти до театру або до справді шикарного ресторану... — Вона лопотіла надто швидко, намагаючись мати безтурботний вигляд, і все ж спотикалася на власних вигадках. Лотті дивилася в обличчя Аделіни, чия зацікавлена усмішка трохи поблякла, і раптом її переповнив страх, що ця жінка зараз їх забракує.

— Море, — раптом випалила вона.

Аделіна розвернулася до неї, злегка піднявши брови.

— Море, — повторила Лотті, намагаючись не зважати на розлючене лице Селії. — Ну, жити поряд із ним. Оце найкраще. Чути, як воно постійно шумить на фоні, відчувати його запах, гуляти берегом і мати можливість бачити небокрай... знаючи, коли дивитися туди, що за ним іще стільки відбувається, чого ми ніколи не побачимо й про що не дізнаємося. Наче велика загадка просто у вас на порозі... І шторми. Коли здійснюються хвилі, вищі за стіну, і вітер хитає дерева так, що вони гнутья, як трава, і бути всередині, де тепло, затишно й сухо,

і спостерігати... — Вона почала запинатися, упіймавши вираз незгоди на обличчі Селії. — Хай там як, мені подобається.

Запала коротка тиша.

— Звучить ідеально, — сказала Аделіна, затримавшись на останньому слові й не зводячи очей з Лотті, так що дівчина зашарілася. — Я вже дуже рада, що ми приїхали.

— То як сильно вона пошкодила вантажівку? Гадаєш, вони приженуть її до мого батька?

Джо відсунув порожню філіжанку з-під кави через вогнетривку барну стійку. Його обличчя було серйозним, але насправді інших виразів Джо не мав. Його похмурі очі, що завжди дивилися знизу вгору, наче із шанобливою турботою, здавалися недоречними на його рум'яному, у веснянках, обличчі.

— Не знаю, Джо. То була лише фара чи щось таке.

— Так, але її все одно треба замінити.

Позаду нього, періодично тонучи в скреготі стільців і дешевого посуду, Альма Коган співала про свого «Чоловіка мрії». Лотті гнівно зиркнула на не вельми привабливе обличчя свого приятеля, шкодуючи, що взагалі прокопілася про їхній візит до будинку Аделіни Арман. Джо завжди ставив не ті запитання. І зазвичай примудрявся звести розмову до гаража свого батька. Як єдиний син, Джо мав одного дня успадкувати той старезний бізнес, і вже зараз ваговитий спадок тяжів над ним, наче первородство — над принцом-регентом. Лотті сподівалася, що, якщо поділиться з ним своєю незвичайною пригодою, він теж буде під враженням від цих дивних, екзотичних персонажів і будинку, подібного до величезного океанського лайнера. Що, може, він теж перенесеться далеко від тісного, маленького світу соціальних рамок Мергема. Але Джо зосередився лише на буденщині, обмеживши свою уяву побутом (Як це їхня покоївка приготувала чай, якщо вони тільки-но внесли скриньки? Яку саме фару розбила та жінка? Від свіжого запаху фарби в них голови не розболілися?), і Лотті впіймала себе на тому, що водночас дратується, що взагалі розповіла йому про це, і що їй страшенно кортить розказати йому про картину з оголеною жінкою, просто щоб змусити його червоніти. Джо було так легко змусити червоніти.

Вона хотіла б обговорити все це із Селією. Але Селія з Лотті не розмовляла. Вона не розмовляла з нею після їхнього повернення додому, під час якого говорила забагато.

— Ти навмисно виставила мене дурепою перед тими людьми? Лотті! *Повірити* не можу, що ти почала верзти всю ту маячню про море. Наче тебе турбує риба, що в ньому плаває, — та ти навіть плавати не вмієш!

Лотті хотіла поговорити з нею про походження «угорської принцеси», і про те, як Аделіна цілувала руку Френсіс, наче кавалер, і про те, як саме пов'язаний Джордж із ними всіма (він не поводився як чоловік котроїсь із них: забагато уваги приділяв обом жінкам). Хотіла поговорити про те, як з усіма цими численними справами, які вочевидь потребували її уваги, і повним хаосом у власному будинку Аделіна просто сиділа посеред канапи, наче не мала чого робити, окрім як чекати, доки день мине.

Але Селія зараз надто захопилася розмовою з Бетті Крофт, обговорюючи можливості поїхати в Лондон до кінця літа. Тож Лотті просто сиділа й чекала, доки цей конкретний літній шторм розіграється сам собою.

Ось тільки Селія, очевидячки, була навіть розлюченіша втручанням Лотті, ніж казала. Тягнувся день, грозові хмари надворі ставали дедалі темнішими й дощовими, кафе наповнювалося непосидючими дітьми та їхніми розсердженими батьками, які досі стискали свої вологі й замурзані піском пляжні рушники, а Селія досі ігнорувала і спроби Лотті завести розмову, і запропонований шматочок хлібного пудингу. Ба навіть Бетті, яка зазвичай полюбляла добру сварку між подругами, стало трохи ніяково. «О господи, — відсторонено думала Лотті. — Мені це так не минеться».

— Мабуть, я вже піду, — сказала вона вголос, дивлячись на темний осад розчинної кави на дні своєї чашки. — Збирається на дощ.

Джо встав.

— Тебе провести? У мене є парасолька.

— Якщо хочеш.

Аделіна Арман мала власний портрет, вивішений у кімнаті, що скидалася на кабінет. Це не був «правильний живопис» — картину писали вільними поривчастими мазками, наче маляр недобре бачив і мусив тицяти пензлем навмання. Та все ж якось зрозуміло було, що це вона. Таке саме чорне, як смола, волосся. І та ж напівусмішка.

— У суботу пройшла буря над Клектоном. Сніг у квітні, можеш у це повірити?

Та жінка навіть не турбувалася про машину. Навіть не схотіла поглянути на неї, щоб оцінити шкоду. А той чоловік — Джордж — просто відділив кілька банкнот від пачки, неначе перебирав старі автобусні квитки.

— Було тепло й сонячно, а потім град і все інше, і це за якісь пару годин. Ще й на пляжі люди були. Деякі з них точно купалися. Ти мокнеш, Лотті. Ось, візьми мене під руку.

Лотті просунула руку під лікоть Джо й озирнулася, вивертаючи шию, щоб побачити віллу «Аркадія». Це був єдиний на її пам'яті будинок, однаково величний і спереду, і ззаду. Наче архітектор не міг стерпіти, щоб вигляд з одного боку був гірший, ніж з іншого.

— Ти хіба не хотів би жити в такому будинку, Джо? — Вона зупинилася, не зважаючи на дощ. У голові трохи паморочилося, наче події цього дня вибили її з колії. Джо глянув на неї, а потім на будинок, злегка нахилившись уперед, щоб прикрити Лотті парасолькою.

— Надто схожий на корабель.

— У тому ж і річ, хіба ні? Зрештою, він же біля моря.

Джо явно занепокоївся, ніби щось проґавив.

— Уяви собі. Можна вдавати, що ти на океанському лайнері. Просто пливти крізь океан.

Вона заплющила очі, миттєво забувши про сварку із Селією, і уявила себе на горішніх поверхах того будинку. Як пощастило тій жінці мати лише для себе всі ті поверхи, увесь той простір, щоб сидіти та мріяти.

— Якби я мала такий дім, гадаю, я була б найщасливішою дівчиною у світі.

— А я хотів би дім із краєвидом на затоку.

Лотті з подивом вдивилась у нього. Джо ніколи не висловлював бажання ні до чого. Це була одна з рис, яка робила його товариство таким легким, хоч і нудуватим.

— Справді? Ну а я хотіла б будинок і з краєвидом на затоку, і з вікнами-амбразурами, і з величезним пишним садом.

Він глянув на неї, вловивши щось у її тоні.

— І великим пишним ставком, де житимуть лебеді, — заохочувально додала вона.

— І з араукарією, — мовив він.

— О, так! — підхопила вона. — З араукарією! І шістьма спальнями, і з шафами, у яких гуляти можна.

Вони йшли повільно, їхні обличчя рожевіли від дрібного дощу, який несло з моря.

Джо замислено насупив брови.

— І прибудови, куди можна поставити три автівки.

— Ох, завжди ти зі своїми автівками. Я хотіла б великий балкон, на який можна вийти зі спальні й опинитися просто над морем.

— А під ним — басейн. Щоб можна було стрибнути з краю балкона, коли захочеш скупатися.

Лотті розсміялася.

— Перше, що я робитиму вранці! Просто в нічній сорочці! Так! І з кухнею внизу, щоб покоївка могла залишити мені сніданок, коли закінчу.

— І стіл просто біля басейну, щоб я міг сидіти й дивитися на тебе.

— І одна з тих штук для парасольок... Що ти сказав?.. — Лотті вповільнила крок. Усмішка збігла з її лица, і вона насторожено глянула на Джо краєм ока. Може, їй лише здалося, але він уже не так міцно тримав її руку, немов передчуваючи, що вона відсторониться.

— Ох, Джо, — зітхнула вона.

Далі вони крокували скельною стежкою мовчки. Самотня чайка пролетіла над їхніми головами, час від часу сідаючи на поруччя, усупереч усім доказам переконана, що перед нею от-от з'являться харчі.

Лотті помахала на неї рукою, наче проганяючи її, раптом почувуючись розлюченою.

— Я вже казала тобі раніше, Джо. У цьому сенсі ти мене не цікавиш.

Джо дивився просто перед собою, і його рум'яні щоки злегка палали.

— Ти мені подобаєшся. Сильно. Але не так. Я справді хотіла б, щоб ти не наполягав.

— Я просто подумав... подумав, коли ти почала говорити про будинок...

— Це була гра, Джо. Дурна гра. Жоден із нас ніколи не матиме будинку хоча б у половину його розміру. Ну ж бо. Не супся, будь ласка. Або решту дороги мені доведеться іти самій.

Джо зупинився, відпустивши її руку, і обернувся обличчям до неї. Він здавався дуже юним і похмуро рішучим.

— Обіцяю, більше не буду. Але якби ти вийшла за мене, Лотті, тобі ніколи б не довелося повертатися до Лондона.

Вона подивилася на парасольку, а тоді тицьнула ту йому, від чого бризки й дощ вкрили її голову дрібним водяним туманом.

— Я не збираюся заміж. І я казала тобі. Я ніколи не повернуся, Джо. Ніколи.

¹ Мойра Ширер (1926—2006) — шотландська балерина та кіноакторка, знана насамперед за роль у британському фільмі «Червоні черевички» 1948 року. (Тут і далі прим. пер.)

2

Місіс Когун глибоко вдихнула, розгладила поділ своєї спідниці й кивнула піаністові. Її пронизливе сопрано здійнялося, наче молодий шпак, що вчиняє свій перший пробний політ у залюдненій вітальні, а тоді плюхалося, мов жирний підстрелений фазан, від чого Сильвія та Фредді, які причаїлися за дверима кухні, сповзали на підлогу, затискаючи роти й хапаючись одне за одного, щоб стримати несамовитий регіт.

Лотті намагалася зупинити усмішку, у яку розтягувались і її губи.

— Я б на вашому місці так сильно не сміялася, — прошепотіла вона не без утіхи. — Ви співатимете з нею дуєтом у «Вдовах і сиротах».

За короткі пів року свого існування ранкові збори в «салоні» місіс Голден зажили певної слави (чи то неслави — ніхто точно не знав) у світських колах мергемського суспільства. Майже всі, хто вважав себе до них причетним, відвідували суботні збори, що відбувалися раз на два тижні. Місіс Голден започаткувала їх у надії додати, як вона висловлювалася, «трохи культурного лиску» до приморського містечка. Пані запрошували прочитати уривок з улюбленої книжки (вибором місяця були «Обрані твори Джорджа Герберта») або заграти на піаніно, а якщо стане сміливості — заспівати трохи. Зрештою, нащо давати їхнім друзям із великого міста підстави вважати, що вони тут живуть у вакуумі, правильно?

Якщо в голосі місіс Голден і звучав деякий смуток, коли вона виголошувала це запитання (що бувало часто), то в цьому слід було винуватити її двоюрідну сестру Анджелу, яка мешкала в Кенсінгтоні та якось зі сміхом припустила, що культурне життя Мергема могло б значно збагатитися, якби там побудували причал. Усмішка, що ніколи не сходила з обличчя місіс Голден, помітно затремтіла в кутиках від почутого, і знадобилося кілька місяців, перш ніж вона опанувала себе достатньо, щоб запросити Анджелу приїхати знову.

Проте відвідуваність не гарантувала якості, що доводили вокальні потуги місіс Когун. Кілька жінок у кімнаті страдницьки кліпали очима, ковтали слину й трішки частіше відпивали чаю зі своїх чашечок, ніж було необхідно. Коли місіс Когун наблизилася до натужної коди, кілька жінок потай Perezirнулися. Дуже важко було вгадати, скільки чесності від них чекають.

— Що ж, не можу сказати, що знайома з нею особисто, але вона каже, що акторка, — сказала місіс Енсті, коли несміливі оплески вщухли. — Учора вона говорила з моїм Артуром, коли приходила по крем для рук. Дуже... балакуча була.

Вона примудрилася сповнити це слово осудом.

Заради цього пані й зібралися насправді. Балаканина вщухла, і дехто понахилився вперед над своїми чашками.

— Вона угорка?

— Не сказала, — відповіла місіс Енсті, насолоджуючись своєю роллю загальнообраного джерела знань. — Власне, мій Артур каже, що для жінки, яка так багато говорить, вона майже нічого про себе не сказала.

Пані презирнулися, підіймаючи брови, наче саме лиш це вже викликало підозри.

— У неї має бути чоловік. Але я і сліду його не бачила, — сказала місіс Чілтон.

— Там часто буває один чоловік, — згадала місіс Когун, досі розпашіла від своїх вокальних потуг. Але, зрештою, вона доволі часто червоніла — сама не своя була, відколи її чоловік повернувся з Кореї. — Моя Джуді питала покоївку, хто він, і та просто сказала: «А, це містер Джордж», наче це все пояснює.

— Він ходить у лляному. Постійно.

В очах місіс Чілтон, удови та господарки «Верховин» — одного з найбільших гостьових будинків на вулиці Парадній, це й справді було екстравагантно. Узагалі-то її статус був занижений для такого зібрання, але, як пояснила Лотті місіс Голден, усі знали, що Сара Чілтон одружилася із чоловіком гіршого становища, і нині, після його смерті, докладає чималих зусиль, щоби зробити із себе більш-менш поважну жінку. До того ж вона керувала дуже респектабельним закладом.

— Пані, чи можу я запропонувати комусь іще чаю? — Місіс Голден нахилилася до дверей кухні, намагаючись не надто згинатися: заважав пояс для панчіх. Вона купила його на розмір менше, глузливо розповіла Селія Лотті. Той залишав великі червоні рубці по всіх стегнах. — Де ж та дівчина? Увесь ранок на місці не всидить.

— Моїй Джуді вона сказала, що не хотіла приїздити. Бачте, вони жили в Лондоні. Гадаю, поїхали звідти поспіхом.

— Ну, мене не дивує, що вона акторка. Вона дуже *екстравагантно* вдягається.

— Влучне слово, — фиркнула місіс Чілтон. — Таке враження, ніби вона рилася в коробці з дитячим маскарадним одягом.

Здійнялася слабка хвилька сміху.

— Ну а ви її бачили? Суцільний шовк і прикраси об одинадцятій ранку. На ній був чоловічий фетровий капелюх, коли вона заходила до пекарні на тому тижні. Фетровий капелюх! Місіс Геттон з Променаду була настільки ошелешена, що вийшла звідти з півдюжиною кремкових ріжків, які не замовляла.

— Отже, пані, — мовила місіс Голден, яка не схвалювала пліток. Лотті завжди підозрювала, що це через власний глибоко вкорінений страх самій опинитися їхнім об'єктом. — Хто наступний? Саро, люба, ти хіба не збиралася прочитати нам щось гарне з Вордсворта? Чи то знову була місіс Герберт? Щось про мітлу?

Місіс Енсті обережно поставила чашку на блюдце.

— Що ж, можу лише сказати, що вона здається трохи... *нетрадиційною*, як на мій смак. Кличте мене старомодною, але я люблю в усьому порядок. Один чоловік. Діти. Ніяких спішних переїздів.

Пані в м'яких кріслах із готовністю закивали.

— Візьмімо Джорджа Герберта. «Я гримнув по столу: “Ну, все”!» Це воно? — Місіс Голден окинула поглядом низенький столик у пошуку книжки. — Не пам'ятаю точних слів. Маєш примірник, Дейдро?

— То ось, вона ще нікого не запрошувала подивитися будинок. Навіть Мак-Ферсоні свого часу влаштували невеличкі збори. Справді, це ж просто питання ввічливості.

— Може, щось із Байрона? — відчайдушно твердила місіс Голден. — Шеллі? Не можу пригадати, про кого ви казали. Ну де ж та дівчина. Вірджиніє? Вірджиніє?

Лотті мовчки вислизнула за двері. Вона доклала зусиль, щоб не втрапити на очі місіс Голден, адже її постійно вичитували за «сторожкість». У неї дивна манера дивитися на людей, нещодавно сказала місіс Голден. Від цього ті ніяковіють. Лотті відповідала, що нічого не може вдіяти — з тим самим успіхом можна було звинуватити її в тому, що в неї надто пряме волосся або неправильної форми руки. Потай вона думала, що, мабуть, ніяковіє одна лише місіс Голден. Але,

зрештою, останнім часом місіс Голден ніяковіла від усього. Хоч вона й намагалася припинити їхні розмови про акторку, Лотті знала, що від Аделіни Арман їй теж ніяково. Коли вона почула, що доктор Голден заходив до неї оглянути ніс Френсіс, у неї затіпало щелепу (зовсім як тоді, коли він сказав, що «трохи запізниться» на вечерю).

Із сусідньої кімнати нарешті показалася Вірджинія і стала збирати таці. Її присутність миттєво втихомирила гостей. Місіс Голден, майже чутно зітхнувши з полегшенням, заметушилася, скеровуючи ту від однієї гості до іншої.

— Завтра Асоціація гостьових будинків влаштовує збори, — дочекавшись, поки піде покоївка, оголосила місіс Чілтон, струшуючи уявні крихти з кутиків рота. — Є думка, що нам усім слід підвищити ціни.

Про Аделіну Арман негайно забули. Хоча пані із салону були не з тих, чиї родини залежали від сезонної торгівлі (місіс Чілтон єдина працювала по-справжньому), багато хто збільшував свої прибутки коштом регулярних приїжджих, що навідувалися влітку до Мергема. Аптека місіс Енсті, ательє містера Бертон одразу за торговою вулицею, навіть містер Когун, який здавав своє нижнє поле під стоянку туристських фургонів, — у всіх справи в літні місяці повертали на краще, і, як наслідок, усі приділяли велику увагу думкам і рішенням надзвичайно впливової Асоціації гостьових будинків, членкинями якої були самі жінки.

— Є така думка, що до десяти фунтів на тиждень. Стільки беруть у Фрінтоні.

— Десять фунтів! — схвильований шепіт рознісся кімнатою.

— Та вони ж усі замість Мергема поїдуть до Волтона. — Місіс Когун зовсім зблідла. — У Волтоні принаймні є розваги.

— Мушу сказати, Дейдро, що я з тобою згодна, — сказала Сара Чілтон. — Сама не вважаю, що вони це потерплять. А з такою вітряною весною, як нині, не думаю, що варто так ризикувати. Утім, проти асоціації я, схоже, в меншості.

— Але ж *десять фунтів*.

— Люди, які приїздять сюди, їдуть не заради розваг. Вони їдуть заради більш... шляхетного відпочинку.

— І вони з тих, хто може собі це дозволити.

— Ніхто нині не може собі цього дозволити, Еліс. Хто з твоїх знайомих розкидається грошима?

— Не треба про гроші, — сказала місіс Голден, коли Вірджинія нарешті повернулася зі свіжозавареним чаєм. — Це трохи... вульгарно. Залишмо поважним добродійкам з асоціації розбиратись із цим. Упевнена, вони знають краще. Отже, Дейдрро, що ти зробила зі своєю продовольчою книжкою? Саро, ти, мабуть, відчуваєш полегшення, що твоїм гостям більше не доведеться їх привозити. Я хотіла викинути наші в смітник, але моя донька сказала, що треба вставити їх у рамку. У рамку! Можете уявити?

Лотті Свіфт мала темні, майже чорні очі й гладеньке темно-русяве волосся того типу, який зазвичай трапляється в прибулих з азійських субконтинентів. Улітку її шкіра аж надто швидко вкривалася засмагою, а взимку тяжіла до землистого відтінку. Небажаність такого смаглявого, хоч і ніжного кольору обличчя була одним із небагатьох питань, з якого мати Лотті та Сьюзен Голден погодилися б, якби були знайомі. Там, де Селія великодушно бачила смаглявішу Вів'єн Лі або Джин Сіммонз, для матері Лотті було «наче дьогтем мазнули», або ж довічне нагадування про португальського моряка, з яким вона познайомилася ненадовго, але з тривалими наслідками, коли святкувала своє вісімнадцятиріччя біля доків у Східному Тілбері. «У тобі батькова кров, — звинувачувально буркотіла мати, доки Лотті зростала. — Краще б ти зникла разом із ним». Потім мати несамовито притягувала Лотті до себе, щоб задушити в обіймах, і так само різко відштовхувала, наче такий близький контакт слід було допускати лише в малих дозах.

Місіс Голден, хоч і не з такою прямоотою, раз поцікавилася, чи не хотіла б Лотті трохи вищипати собі брови. А щодо того, чи варто їй проводити стільки часу на сонці, казала: «Пам'ятай, яка ти стаєш темна. Ти ж не хочеш, щоб люди приймали тебе за... ну, за якусь циганку». Після того місіс Голден замовкла, наче злякавшись, що сказала забагато. У її голосі лунав жаль. Але Лотті не образилася. Важко було образитися на ту, кого тобі самій шкода.

Проте якщо вірити Аделіні Арман, колір обличчя Лотті не був ознакою нижчого статусу чи неблагородного походження. Це було свідченням екзотики, якої вона ще не навчилася відчувати, картинкою дивної та унікальної краси.

— Френсіс варто намалювати тебе. Френсіс, ти мушиш її намалювати. Не в усіх цих жахливих речах із саржі та бавовни. Ні, у чомусь яскравому. У чомусь шовковому. Інакше, люба Лотті, ти затьмарюєш усе, що носиш. Ти... ти тлієш у цих речах, *non?* — Її акцент був такий виразний, що Лотті довелося напружувати слух, щоб упевнитися, що це була не образа.

— Радше вже гниє, — вставила Селія, аж ніяк не задоволена зауваженнями Аделіни. Вона звикла, що вся увага прикута до неї. А все, що казала Аделіна про її зовнішність, — це що вона «така чарівна, типова англійка». Це «типова» було сказано так, що ставало справді прикро.

— Вона схожа на Фріду Кало. Ти так не вважаєш, Френсіс? Очі? Ти колись для когось позувала?

Лотті збентежено глянула на Аделіну. «Як це — позувала?» — хотіла спитати вона. Старша жінка чекала.

— Ні, — втрутилася Селія. — Я позувала. Моя родина якимось влаштувала сеанс, коли ми були молодші. У нашій вітальні.

— А. Сімейний портрет. Дуже... пристойно, я впевнена. А ти? Лотті? Твоя родина колись позувала для портрета?

Лотті глянула на Селію, уявляючи собі портрет матері, з її стертими пальцями, заплямованими швацькою шкірою зі взуттєвої фабрики. У позі Сьюзен Голден. Над каміном. Замість елегантної пози зі складеними на колінах руками вона кривилася б, стискаючи губи в тонку смужку невдоволення, а її тонке фарбоване волосся було б стягнуте назад двома незугарними вузлами й невдало накручене на бігуді. Поряд із нею була б Лотті, і її обличчя було б безпристрасне, а темні очі — насторожені, як і завжди. Там, де позаду родини стояв містер Голден, зяяла б велика порожнеча.

— Лотті давно не бачила своєї родини, так, Лотс? — тоном заступниці промовила Селія. — Може, і не пригадуєш, є у вас портрет чи ні.

Селія чудово знала, що найближче, що було в її матері до портрета, це світлина в місцевій газеті, де вона стоїть у ряду працівниць фабрики на відкритті «Шкіряного центру» одразу після війни. Мати Лотті вирізала світлину, і Лотті зберігала її ще довго після того, як та пожовкла й висохла, хоча обличчя матері було таким маленьким і нечітким, що неможливо було визначити, котра із жінок вона.

— Насправді я більше не їжджу до Лондона, — повільно сказала вона.

Аделіна нахилилася вперед, до неї.

— Тоді ми просто мусимо намалювати тебе тут. І можеш подарувати портрет своїй родині, коли побачишся з ними.

Вона торкнулася руки Лотті своєю, і Лотті, яка не зводила погляду з її витончено підведених очей, підстрибнула, майже злякавшись, що Аделіна може спробувати поцілувати її.

Це був п'ятий візит дівчат на віллу «Аркадія». За цей час їхня початкова стриманість серед дивного і, мабуть, занадто вільнодумного товариства (котре, здавалося, мешкало тут усе разом) частково розсіялася, і на зміну прийшли цікавість і поступове визнання, що, хай що б на них у цьому домі не чекало — оголені фігури на картинах або ж невизначений сімейний стан цих людей, — тут набагато цікавіше за традиційні альтернативи, такі як прогулянки за місто й назад, наглядання за дітьми чи пригощання самих себе морозивом або кавою в кафе.

Ні, наче в якійсь постійній театральній виставі, у цьому домі завжди щось відбувалося. Дивні мальовані фризи з'являлися навколо дверей або над плитою. Написи — зазвичай про роботу художників або акторів — були виведені й безладно пришпилені до стін. Люди з різних пишних маєтків по всій країні надсилали сюди всіляку екзотичну їжу. Нові гості матеріалізувалися й знову зникали, рідко коли залишаючись досить надовго, щоб представитися.

Дівчатам тут завжди були раді. Одного разу вони прийшли й побачили, як Аделіна вдягає Френсіс індійською принцесою, кутаючи її в темні шовки, поцятковані золотими нитками, і малюючи витончені позначки на її руках та обличчі. Сама вона вбралася принцом, і її головний убір, з усіма тими вишуканими візерунками під павичеві пера й хитро переплетеними смугами тканини, був дуже схожий на справжній. Покоївка Марні стовбичила поряд і несхвально дивилась, як Аделіна малює на шкірі Френсіс холодним чорним чаєм (а коли їй наказали принести борошна, щоб зробити волосся Аделіни сивим, пішла виконувати доручення з вельми обуреним обличчям). Відтак на очах мовчазних дівчат дві жінки заходилися позувати, доки стрункий юнак, доволі бундючно представившись як «школа Модотті», їх фотографував.

— Треба кудись поїхати в цьому вбранні. Може, до Лондона?! — радісно гукнула Аделіна, роздивляючись свою змінену зовнішність у дзеркалі. — Було б так весело!

— Як та афера на «Дредноуті».

— Як що? — Селія тимчасово забула про манери. З нею так часто бувало в «Аркадії».

— Один дуже вдалий жарт, який зіграла Вірджинія Вулф. Багато років тому. — Джордж стояв і споглядав увесь процес. Здавалося, він завжди тільки те й робив, що спостерігав. — Вони з друзями намазалися ваксою й помандрували до Веймута як «імператор Абіссинії» та його «імператорський почет». Скінчилося тим, що якийсь лейтенант-прапорносець, чи хто він там, віддав їм королівський салют і супроводив їх повсюди на кораблі британських ВМС. Скандал був страшенний.

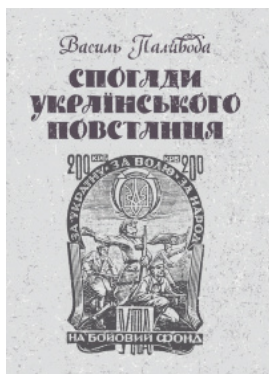
— Але ж так весело! — заплескала в долоні Аделіна. — Так! Можна бути раджею з Раджастану. З візитом у Волтоні-на-Мисі.

Вона зі сміхом крутнулася навколо себе, і її вишукане вбрання злетіло навколо неї. Аделіна вміла бути такою, по-дитячому нестримною. Наче взагалі була не дорослою жінкою, обтяженою обов'язками й турботами, які, здавалося, невідворотно супроводжували жіноче буття, а кимось на кшталт Фредді або Сильвії.

— Ох, Аделіно. Не треба нам такої драми. — Френсіс здавалася втомленою. — Пригадай, як було на Кальторп-стріт.

І так у них постійно. Десь через раз, згодом зізналася Селія, вона майже ні слова не розуміла з того, що вони казали. І не лише через акцент. Ці жінки не говорили про звичайні речі — про те, що відбувалося в містечку, що скільки коштувало й про погоду. Вони відходили від звичних тем й обговорювали письменників, людей, про яких вони з Лотті ніколи не чули, і при цьому вилися довкола одна одної в такій манері, яку — дівчата були певні — місіс Голден назвала б скандальною. А ще вони сперечалися. Боже, як вони сперечалися. Про Бертрана Рассела, який стверджував, що треба заборонити бомбу. Про поезію. Про все. Коли Лотті вперше почула, як Френсіс і Джордж «дискутують» про якогось Джакометті, це було так нестямно й пристрасно, що вона боялася, як би Френсіс не дістала ляща. Цим безальтернативно все закінчувалось удома, коли її мати сперечалася таким тоном зі своїми коханцями. А в домі Голденів

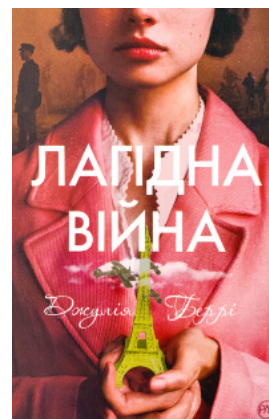
Рекомендована література

Спогади українського повстанця

До зустрічі з тобою

Легідна війна

Коефіцієнт поцілунку

Зірки й кістки

Перейти до категорії
Романи

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ